DOMSTOLENS DOM
AF 12. NOVEMBER 1974 [1]

Société Roquette Frères mod den franske stat (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Tribunal d'instance de Lille)

»Udligningsbeløb«

Sag 34/74

Sammendrag

Landbrug — fælles markedsordning — konjunkturpolitik — valutakursudsving — monetære udligningsbeløb — formål — følgeprodukter — indførselsomkostninger ved indførsel fra tredjelande — begreb
(forordning nr. 974/71, artikel 4a, stk. 2)

Indførelsen af udligningsbeløb har udelukkende til formål at udligne forstyrrelser i samhandelen med landbrugsvarer som følge af udsvingene i visse medlemsstaters valutakurser; for følgeprodukter skal udligningen af disse udsving ske i forhold til incidensen på priserne for disse produkter, ved anvendelse af udligningsbeløbet for basisproduktet.

De »indførselsomkostninger« ved indførsel fra tredjelande, som ifølge artikel 4a, stk. 2 i forordning nr. 974/71, som ændret ved forordning nr. 509/73, bestemmer loftet for de udligningsbeløb, der kan anvendes på grund af nedskrivningen af en valuta, omfatter for så vidt angår følgeprodukterne, hvis pris er afhængig af prisen på de basisprodukter, for hvilke der inden for rammerne af de fælles markedsordninger for landbrugsvarer er fastsat interventionsforanstaltninger, kun det variable afgiftselement, hvormed der skal tages hensyn til priserne på basisprodukterne, og ikke det faste element, der er indført med henblik på at beskytte forarbejdningsindustrien.

I sag nr. 34/74

angående en anmodning, som i henhold til EØF-traktatens artikel 177 af Tribunal d'instance, Lille, er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for den nævnte ret mellem

1 — Processprog: Fransk.

SOCIÉTÉ ROQUETTE FRÈRES,

aktieselskab i henhold til fransk lovgivning med hovedsæde i Lestrem (departementet Pas-de-Calais),

mod

DEN FRANSKE STAT, toldvæsnet,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i Rådets forordning nr. 974/71 af 12. maj 1971 om visse konjunkturpolitiske foranstaltninger, der skal træffes inden for landbrugssektoren som følge af den midlertidige udvidelse af grænserne for kursudsving i visse medlemsstaters valutaer, som ændret ved Rådets forordning nr. 509/73 af 22. februar 1973,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten, R. Lecourt, afdelingsformændene, C. Ó Dálaigh og Mackenzie Stuart, dommerne, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore (refererende) og H. Kutscher,

generaladvokat: A. Trabucchi
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen afgivne indlæg kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

Som følge af, at visse valutamarkeder inden for Fællesskabet havde været for-

styrret af spekulationsbevægelser, der medførte en usædvanlig tilstrømning af kortfristet kapital, gav Rådet for Fællesskaberne, ved beslutning af 9. maj 1971 (JO nr. C 58, s. 1), »udtryk for sin forståelse« for, at medlemsstaterne i visse tilfælde, når de havde registreret unormalt store tilstrømninger af kapital, kunne udvide grænserne for udsving i kurserne for deres valutaer i forhold til deres officielle paritet for en begrænset periode.

Da en betydelig forskel i en medlemsstats faktiske valutakurs og den officielle paritet kan skabe vanskeligheder for det fælles landbrugsmarkeds funktion, idet samhandelen, som vil foregå til den faktiske valutakurs, har mulighed for at udvikle sig hen mod en pris, der i landets egen valuta er lavere end den interventions- eller købspris, som er fastsat ved fællesskabsretlige regler ud fra den officielle paritet, tillod Rådet ved forordning nr. 974/71 af 12. maj 1971 om visse konjunkturpolitiske foranstaltninger, der skal træffes inden for landbrugssektoren som følge af den midlertidige udvidelse af grænserne for kursudsving i visse medlemsstaters valutaer, (EFT-specialudgave 1971 (I), s. 231; org. ref. JO nr. L 106, s. 1) på visse betingelser medlemsstater, der for handelstransaktioner godkendte en valutakurs, som lå over den grænse for kursudsving, der var tilladt ifølge de internationale bestemmelser, ved import af visse landbrugsprodukter at opkræve og ved eksport af visse produkter at yde udligningsbeløb.

Ifølge artikel 1, stk. 2 i forordning nr. 974/71 anvendes udligningsbeløbene dels på produkter, for hvilke der er fastsat interventionsforanstaltninger inden for rammerne af de fælles markedsordninger for landbrugsvarer, dels på produkter, hvis pris er afhængig af prisen på de førstnævnte produkter, og som henhører under de fælles markedsordninger eller er genstand for en særlig ordning i medfør af EØF-traktatens artikel 235.

Ifølge den sidste betragtning i forordning nr. 974/71 bør udligningsbeløbene begrænses til de beløb, der er strengt nødvendige for at udligne incidensen af valutaforanstaltningerne på priserne på de basisprodukter, for hvilke der er fastsat interventionsforanstaltninger, og de bør kun anvendes i de tilfælde, hvor denne incidens måtte føre til vanskeligheder.

Hvad angår metoden til beregning af udligningsbeløbene, bestemmer artikel 2 i forordning nr. 974/71, at udligningsbeløbene for de produkter, for hvilke der ikke er fastsat interventionsforanstaltninger, dvs. forarbejdede produkter, er lig med incidensen på priserne for det pågældende produkt, ved anvendelse af udligninbsbeløbet for priserne på det produkt, som de afhænger af.

I begyndelsen af 1973 faldt visse medlemsstaters valutakurser, som de faktisk blev konstateret på valutamarkederne, betydeligt ned under den grænse for kursusudsving, der var tilladt ifølge de siden 12. maj 1971 gældende internationale bestemmelser. Rådet fastsatte derfor ved forordning nr. 509/73 af 22. februar 1973 om ændring af forordning nr. 974/71 (EFT nr. L 50, s. 1) regler om, at de medlemsstater, hvis valuta var nedskrevet, kunne yde udligningsbeløb ved import og opkræve sådanne beløb ved eksport.

Forordning nr. 509/73 har især føjet en artikel 4a til forordning nr. 974/71, som bestemmer, at i samhandelen med tredjelande trækkes de udligningsbeløb, der ydes ved indførsel, fra importbelastningen, og de udligningsbeløb, der opkræves ved udførsel, fra eksportrestitutionerne; i samhandelen mellem medlemsstaterne og med tredjelande kan de på grund af en nedskrivning af den pågældende valuta gældende udligningsbeløb ikke være højere end indførselsomkostningerne ved indførsel fra tredjelande.

Kommissionen har ved sin forordning nr. 218/74 af 25. januar 1974 om fastsættelsen af monetære udligningsbeløb samt af visse satser, der er nødvendige for deres anvendelse (EFT nr. L 24, s. 1), særlig konstateret, at den franske valuta var nedskrevet under den tilladte

grænse for kursudsving, og har for denne medlemsstat fastsat de monetære udligningsbeløb, der skal opkræves ved udførsel og ydes ved indførsel af visse landbrugsprodukter.

De for Frankrig fastsatte udligningsbeløb anvendtes efter anmodning fra denne stat fra den 21. januar 1974, datoen for den franske francs flydning.

Den 13. februar 1974 offentliggjorde økonomi- og finansiministeren i Journal Officiel de la République française en meddelelse til importører og eksportører af visse landbrugsprodukter og levnedsmidler vedrørende de monetære udligningsbeløb.

Selskabet Roquette Frères, der har hovedsæde i Lestrem (Pas-de-Calais — departementet), er først og fremmest beskæftiget med fremstilling af stivelsesholdige produkter af majs, hovedsagelig bestemt til eksport.

De franske toldmyndigheder har fra den 28. januar 1974 opkrævet monetære udligningsbeløb af selskabet Roquette for dets eksport af stivelsesholdige produkter både til medlemsstaterne og til tredjelande.

Ifølge Roquette havde selskabet ved udgangen af august 1974 betalt et beløb på FF 6 572 107,23 i monetære udligningsbeløb.

Selskabet Roquette har fundet indbetalingen af udligningsbeløb uberettigeret og har derfor anlagt to parallelle sager: det har i henhold til EØF-traktatens artikel 215, stk. 2 indledt et erstatningssøgsmål mod Kommissionen for Domstolen og for Tribunal d'instance i Lille anlagt sag mod de franske toldmyndigheder ved toldinspektøren i Lille.

Tribunal d'instance i Lille har ved kendelse af 30. april 1974 og i henhold til EØF-traktatens artikel 177 besluttet at udsætte sagen og anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

1. Skal det antages, at de indførselsomkostninger ved indførsel fra tredjelande, som er nævnt i stk. 2 i artikel 4a i forordning nr. 974/71, som ændret navnlig ved forordning nr. 509/73 af 22. februar 1973, med hensyn til de produkter, der omtales i artikel 1, stk. 2, litra b i ovennævnte forordning nr. 974/71, og hvis pris er afhængig af prisen på de varer, for hvilke der er fastsat interventionsforanstaltninger inden for rammerne af de fælles markedsordninger for landbrugsvarer,

   a) både omfatter det variable element, hvormed der skal tages hensyn til forskellen i priserne på basisprodukterne, og det faste element, der er beregnet til beskyttelse af industrien?

   b) eller blot omfatter det variable element, hvormed der skal tages hensyn til forskellen i priserne på basisprodukterne:

2. såfremt Domstolen besvarer det ovennævnte punkt a bekræftende, vil — i mangel af et udligningsbeløb for basisproduktet majs — en samtidig anvendelse af udligningsbeløb til forskellige satser på stivelsesholdige produkter, hvis pris er afhængig af prisen på majs, være i overensstemmelse med

   a) bestemmelserne i artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71, som nærmere er uddybet i denne forordnings fjerde og sidste betragtning?

   b) de principper, der gælder for de normale konkurrencevilkår mellem borgere i forskellige medlemsstater?

Kendelsen fra Tribunal d'instance i Lille blev registreret på Domstolens justitskontor den 16. maj 1974.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen har det sagsøgende selskab i hovedsagen, Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og regeringen for kongeriget Danmark indgivet skriftlige indlæg henholdsvis den 6. juli, den 29. juli og den 9. august 1974.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

Mundtlige indlæg er afgivet af det sagsøgende selskab, af regeringen for Den franske Republik og af Kommissionen i retsmødet den 1. oktober 1974.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 23. oktober 1974.

I retsforhandlingerne for Domstolen blev det sagsøgende selskab repræsenteret af Marcel Vercone, advokat i Lille, regeringen for kongeriget Danmark af ambassadør M. Wandel-Petersen, regeringen for Den franske Republik af Georges Sidre, ambassaderåd, og Kommissionen af sin juridiske konsulent, Jacques H. J. Bourgeois.

II — Indlæg afgivet for Domstolen

A — *Vedrørende det første spørgsmål*

Sagsøgeren i hovedsagen understreger, at EØF-traktaten tilsigter en harmonisering af konkurrencevilkårene mellem alle virksomheder i Fællesskabet; ordningen med monetære udligningsbeløb har til formål gennem opretholdelse af denne lighed inden for Fællesskabet samt i visse tilfælde gennem en beskyttelse af virksomheder inden for Fællesskabet mod virksomheder fra tredjelande at undgå eller begrænse de skadelige virkninger af valutakurssvingningerne.

Ordningen med udligningsbeløb angår således hovedsageligt basisprodukter og kun accessorisk forarbejdede produkter. Det følger særlig af betragtningerne til forordning nr. 974/71, at der er en snæver forbindelse mellem importafgifterne på basisprodukterne og det variable led i importafgiften på de forarbejdede produkter, samt at de monetære udligningsbeløb alene skal anvendes i de tilfælde, hvor incidensen af de monetære foranstaltninger fører til vanskeligheder for basisprodukterne.

I henhold til ordlyden af artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71 er udligningsbeløbene for forarbejdede produkter lig med incidensen på priserne for det pågældende produkt, ved anvendelse af udligningsbeløbet for priserne på det basisprodukt, af hvilke de pågældende priser er afhængige. Man må midlertid fastslå, at der som følge af den i artikel 4a i forordning nr. 974/71, som ændret ved forordning nr. 509/73, fastsatte »udjævning« i løbet af de seneste måneder ikke er blevet opkrævet noget udligningsbeløb på majsimporten; faktisk har prisen cif Rotterdam for majs fra tredjelande næsten til stadighed ligget over Fællesskabets tærskelpris, således at importafgiften og følgelig importbelastningen har været nul. Da udligningsbeløbet for majs er lig med nul, må dets incidens på følgeprodukterne også være lig med nul. Ved at pålægge eksporten af stivelsesprodukter udligningsbeløb kommer man følgelig i direkte strid med de tilgrundliggende principper for ordningen, da udligningsbeløbene bør »begrænses til de beløb, der er strengt nødvendige for at udligne incidensen af valutaforanstaltningerne på priserne på de basisprodukter . . .«; man krænker ligeledes de mest elementære matematiske regler.

I modsætning til, hvad Kommissionen påstår, tillader artikel 2, stk. 2, afsnit 3 og artikel 4 i forordning nr. 974/71 under hensyntagen til det tilsigtede mål, at der i det foreliggende tilfælde anvendes følgende beregningsmetode:

— beregning af udligningsbeløbet for majs;
— udjævning for at nå frem til det udligningsbeløb, der er anvendt på majs;
— beregning af udligningsbeløbet for de forarbejdede produkter med udgangspunkt i det beløb, der er anvendt på basisprodukterne;
— en eventuel udjævning for de forarbejdede produkter: de i artikel 4a nævnte indførselsomkostninger bør

for forarbejdede produkters vedkommende alene omfatte importafgiftens variable led; at udstrække udjævningsreglerne til det faste element i importafgiften på de forarbejdede produkter fører, da der er tale om eksport, til at lade eksportørerne af de forarbejdede produkter bære byrden af det ved import bestående faste element, der er beregnet til at beskytte deres virksomhed.

Denne metode bringer artikel 2, stk. 2 i overensstemmelse med artikel 4a; den undgår det ulogiske og ubillige resultat, som ville følge af den af Kommissionen forfægtede metode.

Kommissionen er i den grad klar over den nuværende situations anormale karakter, at den selv har foreslået Rådet en ændring af artikel 4a i forordning nr. 974/71.

Ordningen med monetære udligningsbeløb er baseret på den snævre forbindelse mellem importafgiften på basisprodukterne og det variable element i importafgiften på de forarbejdede produkter; der findes derimod ingen forbindelse mellem importafgiftens faste element, som er bestemt til beskyttelse af industrien, og prisen på basisprodukterne; det er følgelig logisk at antage, at importbelastningen alene omfatter det variable element.

Regeringen for kongeriget Danmark bemærker, at artikel 4a, stk. 2, første afsnit i forordning nr. 974/71, som kan sammenlignes med artikel 55, stk. 6 i akten vedrørende tiltrædelsesvilkårene af 22. januar 1972, sigter mod at undgå, at fællesskabsordningen, gennem betaling af udligningsbeløb, bruges til i en medlemsstat at holde priserne på et lavere niveau end henholdsvis tredjelandenes og Fællesskabets prisniveau. Udtrykket »indførselsomkostninger« omfatter både importafgiftens variable element, hvis opkrævning tjener til inden for Fællesskabet at udligne forskellene mellem Fællesskabets og tredjelandenes priser på basisprodukter, og det faste element, der er en del af den samlede kommunitære beskatning af de efter import forarbejdede produkter, selv om opkrævningen tilsigter en beskyttelse af de forarbejdende virksomheder.

Regeringen for Den franske Republik præciserer, at den ved at offentliggøre meddelelsen af 13. februar 1974 til importører og eksportører samt ved at opkræve de monetære udligningsbeløb på eksporten af stivelsesprodukter blot har anvendt forordning nr. 218/74. Den mener dog, at der i overensstemmelse med det af forordning nr. 974/71 opstillede princip ikke bør opkræves udligningsbeløb for eksport af følgeprodukter af korn, da der ikke samtidig opkræves udligningbeløb for eksport af korn.

a) Rent principielt må det konstateres, at ordningen med monetære udligningsbeløb blev indført for at undgå, at valutaernes flydning ud over de af de internationale bestemmelser fastsatte grænser bringer uorden i den af fællesskabsbestemmelserne fastsatte interventionsordning og skaber unormale prisbevægelser, der bringer den normale konjunkturudvikling inden for landbrugssektoren i fare. Når man tager disse mål i betragtning, følger det klart af forordning nr. 974/71, at anvendelsen af monetære udligningsbeløb først og fremmest vedrører basisprodukter og alene akcessorisk produkter på første eller andet forarbejdningstrin, på hvis priser der under alle omstændigheder blot bør anvendes et udligningsbeløb, som alene udgøres af incidensen af det udligningsbeløb, der anvendes på basisprodukterne. Der kan i det foreliggende tilfælde ikke være hjemlet noget monetært udlingningsbeløb for majs: da prisen cif Rotterdam på majs fra tredjelande er højere end Fællesskabets tærskelpris, er importafgiften og dermed belastningen på import fra tredjelande lig med nul for dette råstofs vedkommende.

Hvad angår stivelsesprodukterne består importafgiften ifølge artikel 14 i grundforordning for korn, Rådets forordning nr. 120/67 om den fælles markedsordning for korn (EFT-specialudgave 1967, s. 29; org. ref. JO, s. 2269), af et variabelt element, svarende til indvirkningen

af de for basisprodukterne fastsatte importafgiftsbeløb på de forarbejdede produkters kostpris, samt af et fast element, som bestemmes med henblik på en beskyttelse af forarbejdsningsindustrien. En sammenligning af ordlyden af artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71 om beregningen af det monetære udligningsbeløb for de forarbejdede produkter med ordlyden af artikel 14 i forordning nr. 120/67 om beregningen af det variable element af importafgiften på de forarbejdede produkter viser den forskel, der består mellem det variable og det faste element, og udelukker, at det sidstnævnte tages i betragtning ved en beregning, der alene vedrører indvirkningen af råstoffernes prissvingninger.

b) Rent faktisk skaber Kommissionens afvigende fortolkning alvorlige forstyrrelser i samhandelen med tredjelande samt i de franske industrivirksomheders konkurrencemæssige stilling over for virksomhederne i de øvrige medlemsstater, hvilket strider mod ånden i EØF-traktaten, særlig artikel 40.

Det ser i øvrigt ud til, at Kommissionen stiltiende har erkendt disse ubehagelige konsekvenser, eftersom den den 25. februar og den 6. september 1974 har udarbejdet forslag til ændring af forordning nr. 974/71; Rådet har i øvrigt under sit møde den 17. og 18. september 1974 besluttet at ophæve artikel 4a, stk. 2 i forordning nr. 974/71.

Kommissionen anfører, at alle forordning nr. 974/71's betingelser for fastsættelse af udlingingsbeløb, der kunne anvendes både på basisprodukter, herunder majs, og på forarbejdede, herunder stivelsesholdige, produkter, var opfyldt i begyndelsen af 1974 som følge af den situation, der var skabt ved de franske valutamæssige beslutninger. Prisudviklingen på verdensmarkedet havde bevirket, at indførselsomkostningerne for majs — importafgiften — enten blev reduceret til nul eller var uden betydning; ifølge den i artikel 4a i forordning nr. 974/71 fastsatte udjævningsbestemmelse kan udligningsbeløbet for majs imidlertid ikke være større end denne importbelastning. De franske myndigheder, der ved Kommissionens forordning nr. 1463/73 af 30. maj 1973 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende monetære udligningsbeløb (EFT nr. L 146, s. 1) fik pålagt at iværksætte udjævningsreglen, har følgelig anvendt et udligningsbeløb, der var reduceret til importafgiftens lave niveau, eller end ikke opkrævet noget udligningsbeløb. Importbelastningen for de forarbejdede produkter, der i medfør af forordning nr. 120/67 består af et variabelt element svarende til importafgiften på de anvendte basisprodukter samt af et fast element beregnet på at beskytte forarbejdningsindustrien, opretholdes derimod under alle omstændigheder, indtil den er lige så stor som dette faste element. Udligningsbeløbet for stivelsesholdige produkter kan ifølge udjævningsreglen ikke være større end importbelastningen; følgelig har de franske myndigheder reduceret dette udligningsbeløb til niveauet for importbelastningen for stivelsesholdige produkter, som i det pågældende tilfælde — under hensyn til det variable elements mindskede betydning — var begrænset til det faste element. Under disse omstændigheder blev det udligningsbeløb, som på grund af valutanedskrivning var fastsat for majs, der er et basisprodukt, som følge af udjævningsreglen slet ikke eller kun delvis anvendt, mens det, der var fastsat for de stivelsesholdige produkter, som er forarbejdede, alligevel blev anvendt, indtil det var lige så stort som importafgiftens faste element. Sådan er de af sagsøgeren anfægtede faktiske forhold.

Begrebet »indførselsomkostninger« i artikel 4a kan imidlertid, eftersom der er tale om forarbejdede produkter, udelukkende henvise til den fulde og hele importafgift, som skal anvendes på disse produkter i henhold til forordning nr. 120/67, dvs. den importafgift, der består dels af det variable element, svarende til importafgiften for det anvendte basisprodukt, dels af det faste beskyttelseselement.

Dette følger af selve udtrykket »indførselsomkostninger«; der er tale om et generelt, ikke-teknisk udtryk, som anven-

des uhyre sjældent i fællesskabsbestemmelserne, og ved hjælp af hvilket forordning nr. 974/71 åbenbart har villet udskille netop de beløb, der vedrører ekstern beskyttelse.

Systemet i forordning nr. 974/71 tillader i øvrigt ikke at begrænse begrebet »importbelastning« alene til det variable element i importbelastningen for de forarbejdede produkter: ved som loft snarere at vælge alle den generelle ordnings beskyttelseselementer end det variable element eller, mere alment, det beskyttelseselement, der svarer til importbelastningen for de anvendte basisprodukter, har forordningen villet undgå væsentlige vanskeligheder ved den praktiske anvendelse som følge af de variable elementers forskelligartethed, der igen skyldes oprindelsen af de produkter, hvoriblandt man nødvendigvis har måttet træffe sit valg.

Sagsøgerens opfattelse kan synes besnærende og ved første øjekast logisk; den kan dog principielt ikke anerkendes, idet den lader det korrigerende element — udjævningsreglen — gælde forud for selve ordningen med udligningsbeløb og forhindrer denne i at nå sit egentlige formål.

Eksemplet med svinekød viser, at anvendelsen af udligningsbeløb på forarbejdede produkter, når der ikke anvendes et sådant beløb for basisprodukterne, på ingen måde er fremmed for forordning nr. 974/71's målsætning. Den eksterne beskyttelse, hvortil artikel 4a henviser som loft, ud over hvilket det fastsatte udligningsbeløb ikke anvendes, består for svinekøds vedkommende af flere elementer, af hvilke importafgiften for det anvendte basisprodukt, nemlig hvede, kun er en del. Hvis man her alene anvender udligningsbeløbet, indtil det er lige så stort som importafgiften for hvede, fører dette til ikke længere at anvende udligningsbeløb på samhandelen med svinekød inden for Fællesskabet samt i tilfælde af intervention at fremkalde de spekulationsfænomener, som forordning nr. 974/71 netop har villet undgå.

Kommissionen har i sit forslag til ændring af artikel 4a i forordning nr. 974/71, forelagt for Rådet den 25. februar 1974 (EFT nr. C 20, s. 7), søgt at bevare udjævningsreglen uændret samt at give sig selv de nødvendige dispensationsmuligheder med henblik på at undgå visse af reglens følger, især fordrejning af den frie konkurrence, under en international konjunktur, der er totalt forandret.

Følgelig må det første spørgsmal besvares således:

Den i forordning nr. 974/71, artikel 4a, stk. 2 nævnte importbelastning omfatter både det variable og det faste element i den importafgift, der i henhold til artikel 14 i forordning nr. 120/67 gælder for forarbejdede produkter.

B — Vedrørende det andet spørgsmål

Sagsøgeren i hovedsagen finder, at det under hensyn til artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71, hvoraf det fremgår, at udligningsbeløbene for de produkter, hvis pris afhænger af prisen for basisprodukterne, er lig med incidensen på priserne for det pågældende produkt, ved anvendelse af udligningsbeløbet for priserne på det basisprodukt, af hvilke de pågældende priser er afhængige, vanskeligt kan antages, at udjævningsvirkningen af udlingsbeløbet ikke er ens for basisproduktet og de forarbejdede produkter, samt at udligningsbeløb for disse sidste — når det faste element indgår i importafgiften på forarbejdede produkter — er større end udligningsbeløbets incidens på basisproduktet.

Det følger i øvrigt af betragtningerne til forordning nr. 974/71, at hele ordningen med udligningsbeløb på én gang er baseret på og begrænset af risikoen for en alvorlig forstyrrelse af interventionssystemet, hvilket vil sige prisordningen for basisprodukter. Man har svært ved at forstå, hvorfor det kan være nødvendigt at anvende et udligningsbeløb for forarbejdede produkter, når Rådet utvivlsomt ud fra den betragtning, at situationen for basisproduktet ikke talte herfor, har undladt at udnytte den mulighed, som ved forordning nr. 509/73 er indføjet i

forordning nr. 974/71, artikel 4a, stk. 2, andet afsnit, og som består i for basisproduktets vedkommende at ophæve udjævningen.

Endelig vil en anvendelse af forskellige udligningsbeløb, eftersom der er tale om basisproduktet eller det forarbejdede produkt, føre til alvorlige fordrejninger af konkurrencen mellem borgere i forskellige medlemsstater.

Regeringen for kongeriget Danmark påpeger, at udligningsbeløbene for forarbejdede produkter fastsættes af Kommissionen i overensstemmelse med artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71 på basis af de udligningsbeløb, der anvendes for basisprodukter, som indgår i de pågældende forarbejdede produkter; de anvendes dog alene i det omfang, det er overensstemmende med samme forordnings artikel 4a, stk. 2. Den indklagede praksis er forenelig med forordning 974/71, artikel 2, stk. 2.

I øvrigt har inportafgiftens faste element som formål og som økonomisk virkning at garantere højere priser for forarbejdede produkter inden for Fællesskabet, for at de kan dække fællesskabsproducenternes højere kostpriser. Det er under disse omstændigheder nødvendigt at tage nævnte element i betragtning ved den indirekte sammenligning af priserne, som er foreskrevet i forordning nr. 974/71, artikel 4a, stk. 2.

En ændring i valutakurserne medfører normalt en forstyrrelse af balancen i markedspriserne. Den oprindelige prisbalance på markedet kan imidlertid opretholdes takket være anvendelsen af udligningsbeløb, der ophæver virkningerne af valutakursændringen. Den økonomiske virkning af det faste element bliver ikke påvirket heraf, og beskyttelsen opretholdes. En formindskelse af udligningsbeløbet i henhold til forordning 976/71, artikel 4a, stk. 2 bevirker alene en delvis ophævelse af valutasvingningerne.

Sagsøgerens påstand om, at den frie konkurrence fordrejes, er fejlagtig: man kan med samme ret gøre gældende, at hele ordningen med udligningsbeløb bevirker en fordrejning af konkurrencen, da dens formål er at opretholde et konstant prisniveau inden for en bestemt, økonomisk sektor i en enkelt medlemsstat. Dette er imidlertid netop den virkning, som er ønskelig af hensyn til realiseringen af formålet, markedsstabilitet inden for landbrugsektoren.

De af sagsøgeren i hovedsagen påberåbte anbringender til påvisning af en fordrejning af den frie konkurrence er ikke overbevisende.

Kommissionen fremsætter for så vidt angår de stillede gyldighedsspørgsmål i det væsentlige følgende betragtninger:

a) Med hensyn til spørgsmålet, om det er i overensstemmelse med artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71, at der er mulighed for — som udjævningsregel — at anvende et udligningsbeløb på det forarbejdede produkt uden at anvende et udligningsbeløb på basisproduktet, må det konstateres, at den pågældende bestemmelse ikke forbyder Rådet at begrænse den konkrete anvendelse af udligningsbeløbet på det forarbejdede produkt tilsvarende. Artikel 2, stk. 2 fastsætter beregningemåden for produktets udligningsbeløb, når, som i det foreliggende tilfælde, betingelserne for fastsættelsen af udligningsbeløbene er opfyldt; der opstilles ikke en yderligere betingelse, hvorefter der kun skal fastsættes eller anvendes et udligningsbeløb på det forarbejdede produkt, i det omfang der anvendes et udligningsbeløb på basisproduktet. Den sidste af forordning nr. 974/71's betragtninger udtaler blot, at »de beløbsstørrelser, der skal bringes i anvendelse, bør begrænses til de beløb, der er strengt nødvendige for at udligne incidensen af *valutaforanstaltningerne* på priserne på de basisprodukter . . .«.

Det må i øvrigt betænkes, at de forstyrrelser, som udligningsbeløbet på forarbejdede produkter skal bekæmpe, ikke forsvinder, fordi udligningsbeløbet — af grunde, som er fremmede for udligningsbeløbsordningen — ikke anvendes på

basisproduktet. Den fjerde betragtning til forordning nr. 974/71 bekræfter, at anvendelsen af udligningsbeløb på det forarbejdede produkt principielt ikke på nogen måde strider mod ordningen, selv om der i henhold til udjævningsreglen ikke anvendes noget udligningsbeløb på basisprodukter; faktisk bliver hverken »den alvorlige forstyrrelse af interventionssystemet« eller »de unormale prisbevægelser, der kan bringe den normale konjunkturpolitik på landbrugsområdet i fare«, afskaffet, når udligningsbeløbet ikke anvendes på basisproduktet på grund af, at de i artikel 4a nævnte »indførselsomkostninger ved indførsel fra tredjelande«, der anvendes på basisprodukterne, falder til nul som følge af udviklingen i verdensmarkedspriserne.

Selv om man antog, at artikel 2, stk. 2 er mere end en simpel beregningsregel, og at den betinger lovligheden af udligningsbeløbet på det forarbejdede produkt af, at der anvendes udligningsbeløb for basisproduktet, ville dette ikke berøve artikel 4a dens gyldighed; i et sådant tilfælde burde den betragtes som en af Rådet hjemlet undtagelse fra den hovedregel — artikel 2, stk. 2 — som Rådet selv har vedtaget.

b) Det er let at invende mod sagsøgerens påstand, ifølge hvilken hans konkurrencemæssige stilling forringes, og den frie konkurrence fordrejes, at den løsning, han selv går ind for, også kan have forstyrrende virkninger; en ikke-anvendelse af udligningsbeløbet på forarbejdede produkter er ligeledes egnet til at skabe vanskeligheder i samhandelen inden for Fællesskabet.

I øvrigt kan den omstændighed, at artikel 4 har forringet det sagsøgende selskabs konkurrencemæssige stilling fordrejet konkurrencen mellem dette og virksomheder i andre medlemsstater, ikke alene gøre artikel 4a ulovlig, hvilket Domstolen har udtalt i sin dom af 24. oktober 1973 (sag nr. 43/72, Merkur-Außenhandels-GmbH, Sml. 1973, s. 1055).

Følgelig bør det andet spørgsmål besvares med, at undersøgelsen heraf ikke har afsløret elementer, som kan anfægte gyldigheden af artikel 4a i forordning nr. 974/71.

Præmisser

1 Tribunal d'instance har ved kendelse af 30. april 1974, indgået til Domstolens justitskontor den 16. maj s.a., stillet to spørgsmål i henhold til EØF-traktatens artikel 177 vedrørende fortolkningen af artiklerne 2, stk. 2 og 4a, stk. 2 i Rådets forordning nr. 974/71 af 12. maj 1971 om visse konjunkturpolitiske foranstaltninger, der skal træffes inden for landbrugssektoren som følge af den midlertidige udvidelse af grænserne for kursudvsing i visse medlemsstaters valutaer (EFT-specialudgave 1971 (I), s. 231; org. ref. JO nr. L 50, s. 1), som ændret navnlig ved forordning nr. 509/73 af 23. februar 1973 (EFT nr. L 50, s. 1), for at opnå en afgørelse af, om det er i overensstemmelse med forordning nr. 974/71, at der, som bestemt ved Kommissionens forordning nr. 218/74 af 25. januar 1974 (EFT nr. L 24, s. 1) om fastsættelse af monetære udligningsbeløb til gennemførelse af nævnte forordning nr. 974/71 anvendes udligningsbeløb ved eksport af stivelsesholdige produkter;

2 det første spørgsmål drejer sig om, hvorvidt det må antages, at de indførselsomkostninger ved indførsel fra tredjelande, som er nævnt i stk. 2 i artikel 4a i forordning nr. 974/71, som ændret navnlig ved forordning nr. 509/73, for så vidt angår de produkter, der er omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra b i forordning nr. 974/71, og hvis pris er afhængig af prisen på de varer, for hvilke der er fastsat interventionsforanstaltninger inden for rammerne af de fællesmarkedsordninger for landbrugsvarer,

a) både omfatter det variable element, hvormed der skal tages hensyn til forskellen i priserne på basisprodukterne, og det faste element, der er beregnet til beskyttelse af industrien, eller

b) blot omfatter det variable element, hvormed der skal tages hensyn til forskellen i priserne på basisprodukterne;

3 såfremt Domstolen besvarer punkt a) i det første spørgsmål bekræftende, spørges der, om — i mangel af et udligningsbeløb for basisproduktet majs — en samtidig anvendelse af udligningsbeløb til forskellige satser på stivelsesholdige produkter, hvis pris er afhængig af prisen for majs, er i overensstemmelse med

a) bestemmelserne i artikel 2, stk. 2 i forordning nr. 974/71, som nærmere er uddybet i denne forordnings fjerde og sidste betragtning;

b) de principper, der gælder for de normale konkurrencevilkår mellem borgere i forskellige medlemsstater.

4 Disse spørgsmål er blevet stillet inden for rammerne af en sag, der er anlagt for Tribunal d'instance af sagsøgeren i hovedsagen mod de franske toldmyndigheder med henblik på en tilbagebetaling af de udligningsbeløb, som han har måttet indbetale ved eksport af stivelsesholdige produkter forarbejdet af majs på et tidspunkt, hvor der ifølge parternes for Domstolen ubestridte erklæringer som følge af prisstigningen på verdensmarkederne ikke i henhold til bestemmelserne i forordning nr. 974/71 skulle opkræves noget udligningsbeløb ved import af dette basisprodukt;

5 regeringen for Den franske Republik har i retsmødet erklæret, at de franske myndigheder ved at opkræve udligningsbeløb af eksport af de pågældende produkter blot nøje har anvendt Kommissionens forordning nr. 218/74, selv om de reelt har anset denne forordning for stridende mod principperne i Rådets forordning nr. 974/71.

6 Ved forordning nr. 974/71, som senere ændret, er der med henblik på at udligne den indvirkning, som udvidelsen af grænserne for kursudsving i visse medlemsstaters valutaer har på landbrugsmarkedernes funktion, blevet indført udligningsbeløb, der opkræves eller ydes ved henholdsvis import og eksport af landbrugsprodukter;

7 i henhold til ordlyden af denne forordnings artikel 2, stk. 1 skal disse beløb for de basisprodukter, for hvilke der inden for rammerne af den fælles markedsordning for landbrugsvarer er hjemlet interventionsforanstaltninger, fastsættes efter de konstaterede valutakurssvingninger;

8 for følgeprodukterne er udligningsbeløbene ifølge samme artikels stk. 2 lig med incidensen på priserne for det pågældende produkt, ved anvendelse af udligningsbeløbet for priserne på det basisprodukt, af hvilke de pågældende priser er afhængige;

9 forordning nr. 509/73 om ændring af forordning nr. 974/71 har indført en artikel 4a, hvis stk. 2 bestemmer: »I samhandelen mellem medlemsstaterne og med tredjelande kan de på grund af en nedskrivning af den pågældende valuta gældende udligningsbeløb ikke være højere end indførselsomkostningerne ved indførsel fra tredjelande;«

10 de på tidspunktet for den omtvistede eksport gældende udligningsbeløb er blevet fastsat ved Kommissionens forordning nr. 218/74 og navnlig ved dennes bilag I;

11 det følger af de under retsforhandlingerne afgivne forklaringer, at Kommissionen ved anvendelsen af forordning 974/71, artikel 4a har fortolket udtrykket »indførselsomkostninger som en henvisning til de importafgifter, der er fastsat ved forordning nr. 120/67 af 13. juni 1967 om den fælles markedsordning for korn (EFT-specialudgave 1967, s. 29; org. ref. JO, s. 2269), hvis artikel 13 hjemler opkrævning ved import af basisproduktet af en særlig importafgift, fastsat efter forskellen mellem priserne på verdensmarkedet og prisen inden for Fællesskabet, mens artikel 14 for følgeprodukter hjemler opkrævning af en importafgift bestående af to elementer, nemlig et »variabelt element« svarende til virkningen af den for basisprodukterne fastsatte importafgift på de forarbejdede produkters kostpris samt et »fast element«, som bestemmes under hensyn til nødvendigheden af at beskytte forarbejdningsindustrien;

12 som et resultat af denne fortolkning har Kommissionens forordning nr. 218/74 på trods af konjunkturforhold, hvorunder der ikke er opkrævet importafgifter for det pågældende basisprodukt, nemlig majs, opretholdt et udligningsbeløb for følgeprodukter, og navnlig de stivelsesholdige produkter, svarende til det i forordning nr. 120/67, artikel 14 omhandlede »faste element«.

13 Den fortolkning af udtrykket »indførselsomkostninger«, som Kommissionen lagde til grund for forordning 218/74, er ikke i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 2, stk. 2 og artikel 4a, stk. 2 i forordning nr. 974/71, når disse fortolkes ud fra formålet med denne forordning;

14 indførelsen af udligningsbeløb har faktisk intet andet formål end at udligne de forstyrrelser i samhandelen med landbrugsvarer som følge af udsvingene i visse medlemsstaters valutakurser, således som det fremhæves i den sidste betragtning i præamblen til forordning nr. 974/71, hvorefter »de beløbsstørrelser, der skal bringes i anvendelse, bør begrænses til de beløb, der er strengt nødvendige for at udligne incidensen af valutaforanstaltningerne på priserne på [de] basisprodukter . . .«;

15 disse udsving skulle i henhold til artikel 2 i forordning nr. 974/71 udlignes helt for basisprodukterne, mens udligningen for følgeprodukter ifølge samme artikels stk. 2 skulle ske i forhold til incidensen på priserne for det pågældende produkt, ved anvendelse af udligningsbeløbet for basisproduktet;

16 denne bestemmelser pålægger følgelig en parallel anvendelse af udligningsbeløbene for basisprodukterne og for de afledte produkter;

17 for imidlertid i tilfælde af en medlemsstats nedskrivning af sin valuta at undgå anvendelse af uforholdsmæssigt store udligningsbeløb, der ville kunne skabe forstyrrelser på markederne inden for Fællesskabet, har artikel 4a, stk. 2, første afsnit sat loft for »indførselsomkostningerne« ved indførsel fra tredjelande;

18 anvendelsen af denne bestemmelse har som følge af prisstigningen for korn på verdensmarkedet bevirket bortfald af udligningsbeløbene for samhandelen med majs fra det øjeblik, hvor cif-prisen nåede den i henhold til forordning nr. 120/67 fastsatte tærskelpris;

19 i en sådan situation var det i strid med formålet med forordning nr. 974/71 ved vurderingen af »indførselsomkostningerne« at tage hensyn til importafgiftens faste element ved import af produkter forarbejdet af korn, idet dette element er indført ud fra overvejelser — beskyttelse af forarbejdningsindustrien — der er totalt fremmede for formålet med forordning nr. 974/71;

20 denne hensyntagen ved beregningen af de takster, der er fastsat i bilag I til forordning nr. 218/74, har bevirket, at eksportørerne af følgeprodukter er blevet påført en belastning, som er uden sammenhæng med valutasvingningerne, og som følge heraf, at deres konkurrencemæssige stillinger forringet;

21 svaret på det første spørgsmål må følgelig være, at de »indførselsomkostninger« ved indførsel fra tredjelande, som er nævnt i stk. 2 i artikel 4a i forordning nr. 974/71, som ændret ved forordning nr. 509/73, for så vidt angår de produkter, der omhandles i artikel 1, stk. 2, litra b i forordning nr. 974/71, og hvis pris er afhængig af prisen på de produkter, for hvilke der inden for rammerne af de fælles markedsordninger for landbrugsvarer er fastsat interventionsforanstaltninger, skal anses for kun at omfatte det variable element, hvormed der skal tages hensyn til priserne på basisprodukterne.

22 Da herefter alternativ a) i det første af de af Tribunal d'instance stillede spørgsmål er besvaret benægtende, bortfalder det andet spørgsmål.

Vedrørende sagsomkostningerne

23 De udgifter, der er afholdt af regeringen for kongeriget Danmark, regeringen for Den franske Republik og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, der alle har fremsat indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

24 da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for Tribunal d'instance i Lille, tilkommer det denne ret at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den ved kendelse af 30. april 1974 fra Tribunal d'instance i Lille, for ret:

De »indførselsomkostninger« ved indførsel fra tredjelande, som er nævnt i stk. 2 i artikel 4a i forordning nr. 974/71, som ændret ved forordning nr. 509/73, skal, for så vidt angår de produkter, der omhandles i artikel 1, stk. 2, litra b) i forordning nr. 974/71, og hvis pris er afhængig af prisen på de produkter, for hvilke der inden for rammerne af de fælles markedsordninger for landbrugsvarer er fastsat interventionsforanstaltninger, anses kun at omfatte det variable element, hvormed der skal tages hensyn til priserne på basisprodukterne.

Lecourt Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Donner Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. november 1974.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT A. TRABUCCHI FREMSAT DEN 23. OKTOBER 1974 [1]

Høje Ret.

1. Selv om sagerne nr. 26/74 og 34/74 er helt forskellige (den ene er en sag om erstatning anlagt mod Kommissionen, mens den anden vedrører en anmodning fra retten i Lille om en præjudiciel fortolkning af visse bestemmelser i fællesskabsforordninger), fører den omstændighed, at der er tale om samme virksomhed, samt at der i det væsentlige er tale om de samme juridiske problemer, mig

1 — Oversat fra italiensk.